

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Beeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszámítások intézendők.

Telefon 21 szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 12 frt.
Félévre ——— 6 „
Negyedévre ——— 3 „
Egy hóra ——— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési iródkban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap esti 6 óráig.

Nagybeeskerek, 1899.

XXVIII. évfolyam. 43. szám.

Szerda, február 22.

A vidéki városok erkölcsi színvonala.

Nagybeeskerek, február 22.

A közigazgatási reform előmunkálatai a belügyminiszternek az országgyűlésen különböző alkalmakkor tett kijelentései szerint annyira előrehaladtak, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslatok országgyűlési tárgyalása nem sok idő múlva bekövetkezik.

A javaslatok hiteles szövege még nincs a nyilvánosság előtt, s így az érdekeltek törvényhatóságok azokat érdemelesen nem bírálhatják meg, de ismerve azon irányzatokat, amelyek e téren felszínre vannak, kétségtelen, hogy a legmélyrehatóbb reformok törvényhatósági joggal felruházott városok rendezése körül fognak keresztültüvetni, amelyek ugyanis mint törvényhatóság, ugys mint község, rendezés alá kerülnek.

Győr szabad kir. város a reformok fontosságának érzetében tanácskozott azon, hogy nem volna-e czélszerű, ha a törvényhatósági joggal felruházott városok a közigazgatás küszöbön levő reformja alkalmából erkölcsi és anyagi érdekeik előmozdítása végett közös és egyöntetű mozgalmat indítanának? Ezért egy országos kongresszus rendezését határozta el, melyen a vidéki városok erkölcsi színvonalának emelését és anyagi érdekei előmozdítását beszélnék meg.

Ez az ideális irányelv rokonszenvenessé teszi a mozgalmat. Nem akarnak a vidéki városok a muló kormányoktól muló kedvezményeket nyerni, hanem törvényhozási intézkedéseket kívánnak, amelyek az összes törvényhatósági városok részére nagyobb önállóságot és tágabb önkormányzati jogkört biztosítanak, közforgalmi, közlekedési és kereskedelmi érdekeiket előmozdítják és anyagi helyzetük javítását lehetővé teszik.

A programot az országos kongressz-

szus szabná meg s ez a közakaratra oly hatalmas nyilvánulása lenne, a mely elől sem a kormány, sem a képviselőház el nem zárkozhatnának.

Mikor e mozgalomról első ízben volt szó, rámutattunk arra az igazságtalanságra, hogy csak a törvényhatósági joggal felruházott városokról szól a körlevél. Győr városa most jóvátette a régebben mások által elkövetett hibát s nyilatkozatot kér az iránt, vajjon az országos kongresszusban való részvételre a rendezett tanácsú városok is meghívassanak. A mi nézetünk szerint ez még kérdés tárgyát sem képezheti. Mert bizonyára van olyan jogosult dolog, hogy Nagykanizsa hozzászóljon, miképen emelhetné a városok színvonalát, mint pl. Abrudbánya, Csik-Szereda, Fogaras, Gölniczbánya, Szász Régen, Székelyudvarhely, Sepsí Szentgyörgy, Vajdahunyad, Vizakna, mely utóbbiak ugyan valamennyien törvényhatósági joggal felruházott városok, de ugy lakosságuk csekély számánál, mint jelentéktelen iparuk és kereskedésüknel fogva nem lehetnek annyira hivatottak arra, hogy e fontos kérdésben véleményt mondjanak, mint az olyan kereskedelmi gócpontok, mint például Nagybeeskerek, Nagykanizsa, Nagy-Kikinda stb., dacára annak, hogy ez utóbbiak csak rendezett tanácsú városok.

Ha netalán mégis kimaradnának a r. t. városok, akkor ne szaladjanak az olyan kocsai után, mely nem szívesen veszi fel őket, hanem tanácskozzanak külön a maguk dolgáról s kérjenek orvoslást a többek között az olyan anomáliák ellen, hogy a törvényhatóság előnyeit élvezze egy 2—3000 lakossal bíró város, a 24—30.000 lakossal bíró városok pedig továbbra is megmaradnak ugynevezett rendezett (lucus a non lucendo) tanácsú városoknak.

ez a redácionális sürgés forgás, melyből mint kézzel fogható a titokzatosban, kefelevonatok, nyomda inasok, tördelők, póstaszolgák, távirat kihordók, csibukzárok, vidéki levelezők és Jókai után kíváncsok asszonyok tünezték elő, miad annyian egy misztikus világ ködfelhőbe burkolt alakjaiként egy ábrándos 18 éves poetaszívnek.

S a 18 éves szív mellé rendelt téves elme nem csekély terveket hozott magával a közvélemény ezen műhelyébe. Emberünk lapot akart indítani, melynek fődadata lett volna a magyar nemzet ifjuságát különböző idealisztikus dolgokra burdítani, melyek közül legkisebb lett volna 20—30.000 ifjut egy szövetségbe gyűjtani a magyar irodalom, a magyar nemzeti eszmék istápolására, a jótekonyság gyakorlására; egy fiatal phalarax alkotására, a mely az idealismus napjának minden arányától beragyogva, tömört sorokban hatott volna a jövőendő külvilágba.

A kis falucska remeteségében szótt ábrándpókhálókhoz persze nem volt közük azon prózai fogalmaknak, a melyeknek neve: kiadó, nyomdai költségek, irói honorárium. Azt hitte, hogy egy mozgalom megindításához elég egy hőbortos eszme és egy árkus papiros, mely azt türelmesen elhordozza.

A fővárosba, a Magyarországnak szánt okos és okatlan gondolatok ezen gócpontjába sietett ő is és kis hónapos szobájában, ott a városligeti gesztenye-fasor sötét szőlőjének szomszédságában, irt egy halom levelet, melyekre a következő válaszokat nyerte:

Tisztelt Uram!

Roncsolt egészségem, s a mellett is hivatalos működéseim közepette, bár nem vehetek részt

HIREK.

Tájékoztató.

Február 25. Maskil-el-dol táncestélye.

Február 26. Kaszinó közgyűlése.

Február 26. Az Olvasókör matinéje.

Február 28. Pincérek bálja.

Március 4. Kereskedő ifjak bálja.

Március 7. Vörös-kereszt-egylet évi közgyűlése.

Március 16. Olvasókör márciusi ünnepélye.

Március 27. Közigazgatási bizottság.

A gőz- és kádfürdő mindennap reggeli 6 órától esti 7 óráig nyitva van; hölgyek részére kedden, esütörtökön és pénteken d. u. 5 óráig; ugyanazon napokon 1/2-től 8 óráig este urak részére is.

— Ifj. Demkó Pál — közjegyző Mintösszinte örömmel értesülünk, az igazságügyi miniszter kinevezte ifj. dr. Demkó Pált, a nagybeeskereki ügyvédi kar egyik legtehetségesebb tagját, dévai közjegyzővé. A mennyire örülünk rajta, hogy a bitüntetés egy minden tekintetben érdemes férfit ért, éppugy sajnáljuk Demkó távozását, a ki mint Nagybeeskerek szülötte teljesen egybeolvadt a társadalommal, annak egyik nélkülözhetlen tagja lett s rokonszenves, mindenkit megnyerő előzőkeny modorával csakis újabb, meg újabb barátokat, tisztelőket tudott maga köré gyűjtani. Tiszta szívből kívánjuk, hogy találja fel új otthonában azt a kört, a melyet itt elvesztett s ne legyen oka megbánni, hogy elhagyta Nagybeeskereket.

— Tisztujtítás. Tarrasról írják, hogy ott folyó hó 18-án folyt le a tisztujtítás Vogel Dezső szolgabíró tapintatos vezetése alatt. A választás példás rendben ment végbe s a közönység a végén lelkesen megőljenezte Vogel szolgabíró. Tarras község új bírója Krasztin László lett, a többi előljáró a régi maradt.

— A vidéki hírlapírók országos szövetségének igazgatósága f. hó 28-án, kedden délután 3 órakor a szegedi kereskedelmi és iparkamara könyvtárában igazgatósági ülést tart. Az igazgatóság tagjai ülés után este részt vesznek az ottani színházban a szövetség javára rendezendő nagy ünnepélyen.

A „TORONTÁL” tárczaja.

Emlékezés Jókai Móra.

— A „Torontál” eredeti tárczaja. —

Irtá: Gasparone.

Mintegy 27 évvel ezelőtt történt, hogy egy fiatal író — inkább gyermek még — izgatottságtól remegve s elfogult szívvel lépte át a „Hon” szerkesztőségének küszöbét.

— Mit keres fiatal barátom? szólott oda egy tekintélyes uri ember, a ki egy, az ajtó mellett levő sztalos vezetett meg dolgokat, valószínűleg Jókai Mór jovitotta, már t. i. kefelevonásban.

— Jókai Mór urral óhajtanék beszélni.

— No, arra ugyan várhat két óra hosszat!

És a remegő ifju leült és várt két óra hosszat.

És valamint nagy jelenéseket is a kisebb szereplők mutatványai előzik meg, a mi emberünknek is módja volt ezt a fokozatot átélni.

Mert a másik szoba küszöbén ott sürgött-forgott Hegedűs Sándor, kit abban az időben még csak miniszteri fogalmazónak jelölgettek, Visiilmre, a „Nemzet” megboldogott szerkesztője, kinek ügyessége akkor még csak az újdonsági rovat vezetésében tündöklött, György Alsdár, ki abban az időben a munkás-kérdéssel foglalkozott, kivált a fehérnemű kereskedők tulkapásait vette szívére, Frecskay, a kiről a szerkesztőségben kívül azt mondták, hogy néptanító, de oda benn már birt fogalommal a saját nagyságáról. Többen is voltak a másik szobában híres, nagy emberek.

Boldog Isten! milyen varázsszal birt a szerkesztőség kopott bőrpamlaigán üldögélő ifjura

az Onök küzdelmeiben s az irodalmi lelkes versenynek egyéb, mint távoli szemlélje nem lehetek, szívesen válaszolom becses soraira, hogy teljesen méltányolom az irodalom előmozdítására irányuló törekvéseiket s azokhoz legjobb szerencsét kívánok.

Pest, 1872. jan. 13.

Arany János.

Tisztelt Barátom!

Szíves örömmel üdvözlöm a vállalatot s kívánok és remélek annak szép sikert. Kegyednek komoly törekvése s már eddig is megnyert munkatársainak szép csoportja biztosítékot nyújt az iránt, hogy a vállalat nem lesz egyike amaz irodalmi humbugoknak, melyeknek ma is ugy bővíben vagyunk.

Ha tettel, dolgozataimmal tehetek valamit a füzetek ajánlására, szívesen teendém.

Vagyok stb.

Halas, 1872. jul. 19.

Szász Károly.

T. Uram!

Látogasson meg a szerkesztőségben, a délutáni órák valamelyikében.

Jókai Mór.

Ez utóbbi levél vesérlé a rajongót e helyre, hol szemében még a korrektor is olyan nagy embernek látott, mint Zólyomvármegyében a főispán.

Milyen vigalom egy kezdő poétának! Szerkesztőségbe menni! Jókai Mór által bivatni, vele irodalmi ügyekben értekezni! Vajjon tölt-e oly álmatlan éjszakát a döntő csata előtt egy hadvesér, vagy még inkább a végtárgyalás előtt

— **Sikerült hangverseny.** Röviddel eelőtt már említettük, hogy a budapesti „Mensa Academica” táncos egybekötött hangversenyt rendezett f. hó 18-án Mátyásföldön. A hangversenyen közreműködött Nagybecskerek két tehetséges szülötte H. Vukovich Aranka és ifj. Franz József is, kiknek előadásait a közönség igazi élvezettel hallgatta és a hangverseny minden egyes számát zúgó tapavibarral megujráztatta. Csak örömmel regisztrálhatjuk városunk szülötteinek ezen legújabb sikereit és érdeklődéssel várjuk az értesülésünk szerint tervbe vett nagybecskereki hangversenyüket is.

— **Takonykór Nagybecskereken.** Nagybecskerek lóállományában számos takonykór-gyanus lovat találtak legutóbb, amelyeknek malleinesését (neoltását) a földmivelésügyi miniszterium elrendelte s annak eszközésével Mihály Miklós kerületi állami állategészségügyi felügyelő elnöklettel Axmann módosi és Deisinger központi járási hatósági állatorvosokat bízta meg. A malleinesett 77 kór-gyanus ló közül 15 drb tipikusan reagált a malleinra, minélfogva a rendőrkapitányság azok kiirtását elrendelte, a mi ma reggel 7 óraker ment végbe a gypmesteri telepen Reitter Oszkár rendőrkapitány, Mihály kerületi állami állategészségügyi felügyelő, Axmann, Deisinger, Fülep és Szabó hatósági állatorvosok jelenlétében. A kiirtás közben sok szánalmas jelenet játszódott le, amikor a gazdák — többnyire gradnuciai negyedbeliek — rimánkodva kérték az orvosokat, hogy saját nevelésü szép és szerintük egészséges csikóikat és lovaikat ne irtsák ki, de a paragrafus hatalmának engedelmességni kellett s rövid 1/2 óra alatt a földön terült el a Feimer gypmester forgópisztolyának golyói által kiirtott 15 darab ló. A boncoláskor csakugyan kitűnt, hogy a kiirtott valamennyi ló magában hordta a takonykór csiráját, mely rövid idő alatt ugyanis elpusztította volna az állatot. A kiirtott lovak tulajdonosi nagy érdeklődéssel várták a boncolás eredményét, mert attól függött vajjon lovaikért az állam részéről kártalanítva lesznek-e vagy sem. A fennálló szabályok szerint ugyanis, ha a kiirtott ló a boncoláskor egészségesnek találtatnék, akkor a tulajdonos lováért az állam részéről kártalanítva lesz, ha pedig a takonykór megállapított, misem kár. Ugyilátászik, hogy Despotov Tósa polgártársunk az egyedüli, aki kártalanítva lesz, mert lován nem volt egész határozottsággal megállapítható a kór tünete, ugyanazért a belső szervek a budapesti állatorvosi akadémiához küldettek fel felülvizsgálás végett. A kiirtást megelőzőleg Krumenacker József és Staity Sándor e célból felkért becsüsek a rendőrkapitány előtt letett esküjök-höz hiven becsütek fel a lovakat. Gazdáink okulhatnak e szomorú példán s jó lesz jövőben azonnal az állatorvos segítségéhez fordulni, hogyha

lovaikon bármilyen abnormitást észlelnék, mert csakis a gazdák hanyagsága és indolenciájának tulajdonítható hogyha őket ily nagy károk érik. Így például a tavaly és két év előtt fellépett sertés-vész is a gazdák hanyagsága miatt öltött oly nagy mérvet, mert soha sem volt arról, hogy bárki is állatorvost hívott volna beteg sertésének gyógyítása végett. A mai tömeges loirtás érdeklő városunk egész közönségét is, mert emiatt még mindig nem tudni, vajjon a földmivelési miniszter a f. hó 25., 26. és 27-én tartandó országos vásáron a lovak felhajtását engedélyezni fogja-e vagy sem, de valószínű, hogy a sürgönyváltások folytán még a mai nap folyamán eljut az a miniszter ezt az égető kérdést, a mi annál inkább sürgetős, mivel a szomszédos községek kizsákmányai és lótulajdonosai folyton ott ülnek a rendőrség nyakán s várják a hirt, vajjon lesz-e lovasár vagy sem?

— **Lázadás egy szerb pap ellen.** Az „E-s” írja: Deliblat község szerb lakossága föllázadt a minap, midőn Czinik Szilárd fehértemplomi főesperes a parochiába akarta iktatni Brankovics Vazul lelkészt, ki már egyszer műtődött ott mint lelkész, de eelőtt nyolc esztendővel felettes szentszéke által állásából elmozdított. A Brankovics elleni fölháborodás a tüntetés Szerpnyák Veimir, a magyar gimnáziumot végzett, igen művelt, fiatal, jelenlegi lelkész mellett oly mérvet öltött, hogy a főesperes a nélkül, hogy ügyét elvégezhette volna, Brankovicsal együtt elhagyta a falut. A háborgás még egyre tart s ha Brankovics, a ki ottan a legrosszabb emlékeket hagyta maga után, bevezetését ujonnan megkísérlené, zendítéstől lehet tartani.

— **Három ikerpár.** A temesvári anya könyvi hivatalnak tegnap egyszerre három ikerpárt jelentettek be. A bőséges Isten áldásából mind a három külvárosrészeknek jutott: Dömötör Klárának (Gyárvaros) fiú és leánya; Prunkl Miklósának (Erzsébetváros) két leánya és Léva Péternek (Józsefváros) fiú és leánya született. A szegény napszámosnak közül Dömötör Klára és a leánya meghalt, a többiek kitűnő egész ségnek örvendnek.

— **Itt a tél.** Kevés ember van, aki nem lepődött meg a mai gyors időváltáson. Még pár nap eelőtt a télkabát helyett felöltö, muffek helyett nyári cernakesztyűt divott s most végigtekintve az utcákon, nem látni mást, mint gal-lérokkba gondosan eltemetkezett fejeket és didergő alakokat. Pedig ezen alakok közül is igen sokan örömmel fogadják az égből alábulott fehér takarót. Es az ifjuság között is bizonyára sok van olyan, ki reménykedve vesi elő rég nem látott korcsolyáját s bízván egy jobb jövőben, azt készen létben tartja. Milyen feleséges is volna az, ha ezen változatos idő helyett legalább egy kéthetes telet kapnánk, a mely idő alatt csörgős szánkók vernék fel az utcákat egyhanguságukból és vigan mulatozó kipirult arcokat látnánk a korcsolyázó

jégen. Sajnos, azonban ez már aligha fog megtörténni, odafőn bizonyára úgy lett elhatárosva, hogy mi az idén ne élvezhessük a korcsolyázás gyönyöreit. Rendkívüli esetek azonban mégis fordulhatnak elő, ha t. i. Falt forró nyáriás időt jősol.

— **Nyilvános köszönet.** A nagybecskereki takaré- és előleg egylet mint részvénytársaság a nagybecskereki jótékony nőegyletnek 25 frt adományt küldött mely adományért hálás köszönetét fejezi ki az elnökség.

— **Tanuljunk énekelni!** A muszika hatását a katonai szellemre sohasem kicsinyelték azok, kik értettek a háboru mesterséghez. Boszniát ugyan nem tudtuk, mint ahogy terveztük, katonai muzikaszóval meghódítani, de ez a negatív eredmény a katonai zenekarok fontosságát nem érinti. Az ének azonban eddig hivatalosan nem szerepelt a hadseregben, hol a vidám bakák sokat énekeltek marsadjuztirungban és anélkül, de a saját szakállukra, ha ugyan a bakákkal szakállról szó lehet. Egy fővárosi tanár mostanában érdekes emlékiratot nyújtott be a hadügy-miniszteriumnak. Kimutatja benne, hogy a katonák hangja a veszényszók helytelen kiáltozása miatt időnként elpusztul, s a legmarconább tiszt, akármilyen katonai éreyyekkel ékeskedik is, kénytelen penzióba nyargalni idült gégehurut következtében. Ezen a bajon az említett memorandum szerint úgy lehetne segíteni, ha a katonai iskolákban meghonosítanák a rendszeres énekköltést, s azzal együtt a hangképzést az énekművészet szigorú elvei szerint. El kell ismernünk, hogy a katonai hangszálak eddig nem részesültek a kellő figyelemben. Minden tiszt u y kiáltozta a haptákat és rekeszomot, ahogy a torkán kifért. Ez az énekképzés szempontjából hibás rendszer, sőt egyáltalában nem is rendszer. Az is bizonyos, hogy sem a katonai veszényszók, sem a gége konzerválására nem közömbös, hogy a kommandó durban, vagy moliban történik-e. Azonkívül egész más effektusokat hozhat létre kommandójával az a tiszt, ki a szabályos lélegzétvételre ügyelni tud, kit a zenei tempó fegyelmez, s aki megfelelő crescendo-ban képes fejleszteni a hangját, mint az a tiszt, ki csak úgy magától kiabál iskolázatlan természetességgel.

— **Négy éves gyilkos.** Még alig tanult meg beszélni, alig tanult meg járni és már is a világon elkövethető legnagyobb bűnök egyikét követte el áltál, hogy megölte testvérbátyját. Tiszovica krassó-megyei községben történt ez idegrázó eset, ugyanis egy hegyes konyhakést küldött ki négy éves fiával egy román paraszt asszony az udvarban dolgozó férjének. A közelben lévő hat éves gyermek is akart atyjának kedveskedni az által, hogy a kést ő viszi el neki, de az őcs ezt semmi áron

a vádolt, mind a minőt egy 18 éves író, ki másnap eszményével a nemzet nagy költőjével találkozik?!

S a két órai várakozás alatt kissineste ő mindat a szépet, a mivel „világrengető” ábránd-jait elfogadhatónak és gyakorlatiáknak akarta föltüntetni. „Fiatal Magyarország”, ez lett volna a vállalat címe.

Céljának szabatos meg határozása ilyenképen hangzott volna:

„A folyóirat foglalkozik minden, az ifjuságot követve vagy közvetlenül érdeklő társadalmi kérdéssel, tárcájában közöl komoly irányu dolgokat régibb s minden számban ifjabb íróktól is, ezekből főképp esszayt és műfordítást; „szemle” rovatában tömör átnézését adja az összes kül- és belöldi tudományos, irodalmi és általában az egész szellemi haladásnak, mindent a bel- és külföldi folyóiratok nyomán. Cél: az ifjuságot a művelődés színvonalán tartani, törekvéseit figyelemmel kísérni, érdekeit képviselni s végre oly irodalmi tért nyújtani, a melynek tartalmát komoly törekvések eredményei képezik.

A „társadalmi rovat”-hoz jelsz tollból eredő vesércikket, többször lapvezérünkötől, egy épen korszerű kérdés felől. Szemlét hazai (pesti mű-egyetem, kolozsvári) és külföldi (newyorki, bécsi, grási, berlini, dorpai, zürichi, prágai, stb.) egyetemről, magasabb tanintézetekről, a minők reál vagy gym. középiskolák felső osztályai, szak-tanodákból, minők a jogi, katonai, tengerészeti, kereskedelmi, gazdasági, erdészeti, bányászati akadémiák, szini- és tanítóképzők, papnöveldek, stb. Figyelmünk tárgya lesz a tanszabadság, állam-viszsgálat s a jogi praxis, egyesületek, önképzők, művelődési statisztika, ösztöndíjak, egyéves önkéntesség, stb. Mind e fontos tárgyakat alaposabb

szakmunkák nyomán fogjuk tárgyalni. A formány és a törvényhozás ide vágó intézkedését szintén nem hagyjuk figyelmen kívül, mindezt a tudomány szempontjából.

„Irodalmi tárc” nében tanulmányokat (esszay), műfordítást és magvasabb eredeti dolgozatokat hozunk. Változatoságra és irodalmi szívonalra törekszünk. Később Chevalier „Autour de ma chambre” (Kört a szobámban) című nagybecsi munkájának fordítását kezdjük meg.

Sulyt fektetünk szemlénkben a kritikára, megbízható toll írja lapvezérünköt, s önálló bírálatokat. Rendes szemléink lesznek különöse szerkesztőkkel más-más író felügyelete mellett: a) belöldi, b) külföldi irodalom, c) természet-tudomány, d) művészet.”

Íde ittuk a tervet, mert ilyen vállalatra most nagyobb szükség lenne, miat valaha, talán valaki magává teszi!

Es mikor a tervezető a mondani valókat már elmondta magának vagy száston, kinyílt az ajtó és belépett rajta . . . Jókai Mór. Gyors léptekkel sietett a harmadik szobába.

— No, fiatal ember, szólt Hegedüs Sándor, szerencséje van, beszélhet Jókai Mórral, menjen be hozzá!

„Beszélhet Jókai Mórral, menjen be hozzá!” Könyvű ezt mondaná annak, a ki épen azon a napon fejezte be az ezredik vezércikkét abból a későbbi sok ezerből! De a poétának egyszerre eszébe jutott valami . . . De ez nem a megfelelő kifejezés. Szívbe nyilallott mind az a szép, mind az a nagy, a mit a nemzet kitűnő költője terepített. A nyájas téli esték, melyeken a család fő felolvasta a „Magyar nábob”-ot, „Kárpáti Zoltán”-t, „Az új földesur”-at Egyszerre csak ott kongott-bongott lelkében dertre,

mosolyra indító mindazon jelenet, a mit a hangulat nagy mestere varázsolat élénk.

Egyszerre látta a csodás képzelem festéseit s eszébe jutott az a csodaszép irály, a melynek eljáratása képezte legmerészebb álmát. A legnagyobb kényur, az egész nemzet titoknok, társalkodója most reál vár, olyan nagy ember, a kit ünnepelnek és szeretnek e hazában és az egész világon!

S a kezdő a mester elé jáult. S ha arra a komikumra gondol, a mely a bemutatásban nyilatkozott, most is szeretne sirni és nevetni. Szivdobogva lépett be s csak akkor vette észre, hogy a kalapját az előszobában felejtette és — oh éreyme minden etikettnek! — az esernyőjét vitte be magával.

— On nekem levelet írt, eszméje tetszik, adja elő részletesen!

— Szivesen, uram, . . . de e pillanatban úgy el vagyok fogulva . . .

S a ki e pillanatban „ugy el volt fogulva”, elkezdtt hebegni, dadogni s a midőn elvégezte mondókáját, a nagy ember, mivel nagy, hát jószívű is volt, mosolyogva ült le s e sorokat bizta az ifjura:

Tisztelt pályatárs!

Jelen vállalatot helyesnek és életre való-nak találok, részemről a támogatást, mint író s ha a közreműködés szükségesnek találtatnék, mint lapvezér is kész vagyok elvállalni.

Pest, 1872. jan. 10.

Jókai Mór.

— Vegye ezt s számíton reám! Isten önnel!

Es ment a tulboldog fiul A mester mosolya annyit jelentett: „Miért ne okosnók neked

nem engedte. Dulakodás támadt köztük, miatt a négy éves gyermek oly szerencsétlenül szurta bátyja nyakába a hegyes kést, hogy az rögtön összeesett és röviddel ezután meg is halt. A gyermek szülei ellen megindították a vizsgálatot.

— **A csütörtöki estélyek.** A tavaly megkezdett csütörtöki kaszinó estélyek ez idén is nagy kedveltségnek örvendenek. A közönség nagy élvezettel hallgatja Rácz Gyula zenekarának tökéletes előadásait, mely ilyenkor valóságos hangverseny élvezetét nyújtja. Az anyagiakról Marcovin Jenő gondoskodik, még pedig mint tavca van, igen jó izléssel.

— **A Horgony-Pain-Expeller** igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hátfájásnál, csipfájdalom, fejfájásnál, köszvény-nél, csuznál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapítóhatásuaknak bizonyultak, sőt járványkórnál, minő: a kolera, hanyóhasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerről eredményes használatot bedörzsölésként az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 frt üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint „Richter-féle Horgony-Pain-Expeller“ vagy „Richter-féle Horgony-Liniment“ kérendő és a „Horgony“ védjegyre kérünk figyelni.

Színház és irodalom.

— **A lugosi színház.** A lugosi színműgyámoltó egyesület legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy a színházat továbbra is Bokody Antalnak adja ki.

— **Jósolás a kézből.** Szenszációs irodalmi esemény az a munka, a mely most hagyta el a fővárosban a sajtót. Ifj. Lónyai Sándorné, Lónyai Sándor orsz. képviselő neje, akinek megjelenése az irodalomban mástó feltűnést keltett, ez alatt a cím alatt nagybecsű művet írt. A Jósolás a kézből a kés vonásaiból von le következtetéseket a szívre, a jellemre, a gondolkodásra, szóval az emberre. Az a mód pedig, melylyel ifj. Lónyai Sándorné az anyagát feldolgozza, egyszerűen elragadó. Az elvont, sokszor hypertranszcendentális ideák közül csakugy szikráznak a merész ötletek, a pittoreszk megjegyzések, az édes-n graciózus sóhajok, melyekből kimosolyog az asszonyi lélek minden varázsa. Néha mintha kisé hamiskás volna a komolykodása, de általánosságban a meggyőződésének ad benne kifejezést. Az egész munka finom kedves filozofiamával olyan exotikus hatású, akár csak egy régi, aranyos díszű, de mégis lehellekőnyű brüsszeli csipke. Különösen az a nagy siker, a mely a „Jósolás a kézből“ című könyvet már a megjelenése első óraiban a napisajtóban követte,

egy napra való örömet? — Bolond vagy te, de jó lelkű bolond. Orvendj egy napig! — Es örvendt egy napig, mert a nagy írók után a kis kiadókkal volt dolga, néhai Oszterlammal, a ki akkor az Athenaeumot vezette, Wodianerrel, a ki akkor még szegény ember volt, mert nem volt képes napilapja és Isten tudja, kivel még. Hogy lehűtötték, hogy lefűtötték! Az akkor még élt Heckenast, a mostani Franklin-társulat üslétének tulajdonosa látszott olyan embernek, a ki van oly kiadó, a milyen egy olyan íróhoz illik, mint a minő Jókai Mór. Irodájában ült s egy szögletben játszott kis fia. Jószágos ember lehetett. Mikor az írott ajánlatot olvasta, az a mosoly játszott az ajkán, a melylyel Jókai hallgatta látogatóját. Így szólt:

— A vállalat jó. Ha más kiadót nem kap, jelentkeztek ismét. Jókai ugyan nem fog dolgozni, de neve elég garancia annélkül is.

Másnap reggel az történt, hogy a „Korunk“ ban (egy az akkori választások idejére fentartott, rövid életű lapban, a melynek lapvezére volt Kemény Gábor br., szerkesztője Dömötör János, főmunkatársa Pálffy Albert) rövid kis újdonság jelent meg ezzel a címmel: „Jókai nr legujabb fuffangja.“ El volt benne mondva a vállalat terve s ugy adva elő, mint Jókai s az akkori baloldal fogása az ifjuság fellélesztésére.

A „Hon“ nem felelt s a terv elaludt, az egész dolog elaludt. — Mindegy, ugyis csak álom volt. Nem maradt az egészről egyéb, mint az ifjúkori ábránd édes és bus emléke.

S azon a nagy író emlékeiben rég elmosódott emlékfosszány talán őt is kedvesen fogja emlékeztetni, elmondván neki, hogy tett ő valakit boldoggá, ha csak egyetlen egy napra is!

tájékoztatót ad az értékről. A „Jósolás a kézből“ a szenszációs műhöz méltó gondal s fényvel a Sachs és Pollák budapesti könyvkiadó cég kiadásában (VI., Andrásy-ut 37. sz.) került a könyvpisra, famentes papíron, művészi kivitelű, színes, stilizált címlappal, nagy 8° alakban. Kapható minden hazai könyvkereskedésben 1 frt. bolti áron

Táviratok.

Az új kabinet.

Budapest, február 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az O. E. jelenti: Az új kabinet báró Daniel Ernő és Erdély Sándor kivételével valószínűleg a régi reszort-miniszterekből fog állani. Politikai körökben kereskedelemügyi miniszternek Hegedűs Sándort, igazságügyinek pedig Plossz Sándor államtitkárt emlegetik.

Budapest, február 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Feladatott d. u. 2 óra 45 perckor.) Széll Kálmán az igazságügyi tárcát Matuska Péter országgyűlési képviselőnek, a kereskedelemügyit pedig Hegedűs Sándornak ajánlotta fel.

A béketárgyalások.

Budapest, február 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az ellenzéki kiküldöttek ma a képviselőházban ismét megkezdtek a béketárgyalásokat. Félhivatalos értesülések szerint, minthogy az ellenzékben sok az engedékenységre való hajlam, a tárgyalások még ma, legkésőbb holnap véget érnek. Széll Kálmán miniszterelnök is megjelent a Házban s készségesen szolgált felvilágosítással a kiküldötteknek, a kik zajosan megéljeneztek.

A Ház részvéte.

Budapest, február 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Turenne francia főkonzul ma megköszönte Madarász Józsefnek a képviselőház részvétét, melyet Faure elnök halála alkalmából fejezett ki.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1899. február 22.

A közértesítő hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilo	100 kilogr. ára		kilo	100 kilogr. ára	
		frtől	frtíg		frtől	frtíg
Bánsági	uj	78	10.15	80	10.40	10.45
Tiszavidéki	„	78	10.25	80	10.45	10.55
Pestvidéki	„	78	10.20	80	10.40	10.50
Bácskai	„	78	10.35	80	—	—

R o z s	é	előrendű	kilo	
			70-72	8-8.05
„	„	másodrendű	—	7.85 7.95
Árpa	„	takarmány	60-62	6.10 6.40
„	„	égetni való	62-64	6.70 7.30
„	„	sőrfőzésre való	64-66	7.70 8.50
Zab	„	—	39-41	5.80 6.15
Tengeri	„	bánsági	—	5.55 5.60
„	„	másnemű	—	5.50 5.55

Határidő-üzlet.

Budapest, február 22. (A nagybecskerski Lloyd-társulat távirata.) Buzában a kínálat és vételkedv kielégítő, forgalom 15.000 mm., az árak 2 1/2—5 krral emelkedtek. Kötetett: Buza márciusra 9:3—9:85 „ ápriliara 9:57—9:58 Rozs 8:60—8:61 Tengeri májusra 4:66—4:68 Zab márciusra 5:80—5:82 Repce augusztusra 12:15—12:25

Nyilttér.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, a kik felejthetlen férjem temetése alkalmával személyes megjelenésükkel fejesték ki a nagy fájdalom enyhülésére szolgáló részvételüket, fogadják ezen az uton legforróbb köszönetemet.
204—1.1 özv. körösi Szabó Jánosné.

* Az e rovat alatt közzétett nem vállal felelősséget a szerk.

Hirdetések

Torontálvármegye zsombolyai járás főszolgabírája.

1576. közig. 1899. szám.

206—2.1

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye zsombolyai járásban levő szt-huberti **körorvosi állásra** ezennel pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni kívánókat, hogy az 1888. évi I. t. cz. 9. §-a és az 1876. évi XIV. t. cz. 143. §-a értelmében felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám f. év március hó 10-ig adják be, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Ezen körorvosi körhöz Szt-Hubert község székhelyen kívül még Károlyliget és Soultour községek tartoznak.

Ezen állással egybekötött javadalmazás a következő:

1. Evi fizetés 800 frt.
2. Látogatási díj nappal 30 kr
3. Látogatási díj éjjel 60 kr.
4. Kisebb műtétért 1 frt.
5. Nagyobb műtétért 2 frt.
6. Halottkémelésért esetenként 30 kr.
7. Huszemléért, ha esetleg ezzel a körorvos megbiztatnék, a megyei szabályrendeletben megállapított díjak szedhetők.

A körorvos köteles a vagyontalanokat díjtalanul kezelni, továbbá a Torontálvármegyei orvosok nyugdíjgyletjébe belépni.

Megjegyeztetik, hogy a körorvosi székhelyen rendes gyógyszerár van.

Zsombolyán, 1899. évi február hó 11-én.

Fóris József,
főszolgabíró.

Pancsovai főszolgabíróságtól.

8. szám. 1899.

202—2.2

Pályázati hirdetmény.

A megüresedett **Borcsai községi szülész-női állásra** ezennel pályázatot nyitok.

Ezen állással 36 frt évi fizetés és minden születési eseténél 1 frt díj élvezete van egybekötve, vagyontalanok köteles a segélyt ingyen nyújtani.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy elméleti képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a pancsovai járási főszolgabírósághoz folyó évi március hó 22-ig küldjék be.

A választás folyó évi március hó 23-án fog Borcsa községében megejtetni.

Pancsován, 1899. évi február hó 11-én.

Jablonszky,
főszolgabíró.

2099. szám. 1899.

200—3.3

Pályázati hirdetmény.

600 frt fizetéssel egybekötött **községi kataszteri nyilvántartói állásra**, mely kinevezés után lesz betöltendő. Szakavatottság, valamint a magyar, szerb és német nyelv bírása igazolandó.

Kérvények alulírott község előljárársághoz folyó évi március hó 10-ig benyújtandók.

Mokrinban, 1899. február 15-én.

Előljárárság.

Két szép
utcai lakás
a Nádor-utca sarkán május hó elsejétől kiadó.
205—x.1 Bővebbet
Fuchs Sándornál.

M e g h i v ó.

„A Fényi takaré- és előlegezési szövetkezet“ 1899. évi márczius hó 14-én délután 2 órakor tartja a szövetkezet helyiségében

III. rendes évi közgyűlését,

melyre a t. cz. tag urakat tisztelettel meghívom.

N a p i r e n d:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A mérleg felolvasása és a felmentvény megadása.
4. A tiszta jövedelem mikénti felosztása.
5. Az újonnan választandó igazgató jutalékának megállapítása.
6. Könyvelő és pénztárnok fizetésének emelése.
7. Igazgató választása.

8. Két igazgatósági tag választása.
9. Két felügyelő-bizottsági tag választása.
10. Három jegyzőkönyvhitelesítő választása.
11. Indítványok, melyek a közgyűlést megelőző 8 nappal írásban beterjesztendők.

Deutsch Tibor,
elnök.

Vagyon.		ZÁRMERLEG-SZÁMLA.		Teher.	
Pénztári számla	57	91	Üzletrészek-számla	18017	22
Váltó számla	21324	50	Betét-számla	4610	88
Előleg-számla	3630	—	Tartalékalap-számla	1227	23
Butor számla 10% leírással	175	28	Tiszta nyereség	1332	36
				25187	69
	25187	69			

Tartozik.		VESZTESÉG- és NYERESÉG-SZÁMLA.		Követel.	
Butor számla 10% leírás	19	48	Váltó kamat-számla	1522	69
Betét kamat-számla	258	11	Előleg kamat-számla	256	26
Fizetések számla	238	50	Késedelmi kamat-számla	16	69
Szolgafizetési számla	30	—	Betét kamatadó számla	—	03
Adó-számla	147	56	Atvitási díj számla	6	40
Közköltség-számla	120	—	Kezelési díj-számla	600	75
Visszleszámítolási kamat-számla	58	85			
Bélyeg-számla	2	09			
Kezelési költség-számla	175	87			
Tiszta nyereség	1332	36			
	2382	82		2382	82

Kelt Fényen, 1898. évi december hó 31-én.

Radoszavlievics Béla, könyvelő. B. Pavlovics, pénztárnok. Pavlovics Szvetcár, ig. tag. Darvas Gábor, igazgató.
 Stypov Juon, ig. tag. Bogdán Pável, ig. tag. Zsehelyan Joska, ig. tag. Bogdán Moizez, ig. tag.

A kereskedelmi törvény 195. §-a értelmében az alóírott felügyelő bizottság az intézeti zárszámadást, illetve mérleget a könyvekkel és pénztári állapottal összehasonlítottván, azokat minden tekintetben helyesnek találtuk; egyúttal az igazgatósággal egyetértéssel ajánljuk, hogy az elért 1332 frt 36 kr. tiszta nyereségből üzletrészenként 75 kr., összesen 891 frt mint befizetés, minden üzletrész javára irassék s a fennmaradó 441 frt 36 kr. a tartalékalap növelésére fordíttassék. (Alapszabály 3. § a.)
 Kelt Fényen, 1899. évi január hó 19-én.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:
 Demko Belánky Ferencz, elnök.

Berndl Alajos. Czibu Juon. Pavlovics Velizar. Klein Mór. Kocsonai Mihály.

Olcsó tűzifa!

A Nagybecskerek-Bégapart állomáson fennállott
alkalmi tűzifa eladás
 a mai napon beszünttetett.

Zadubán Gyula,
 állomásfőnök.

161—1313